

Meetnet vlinders

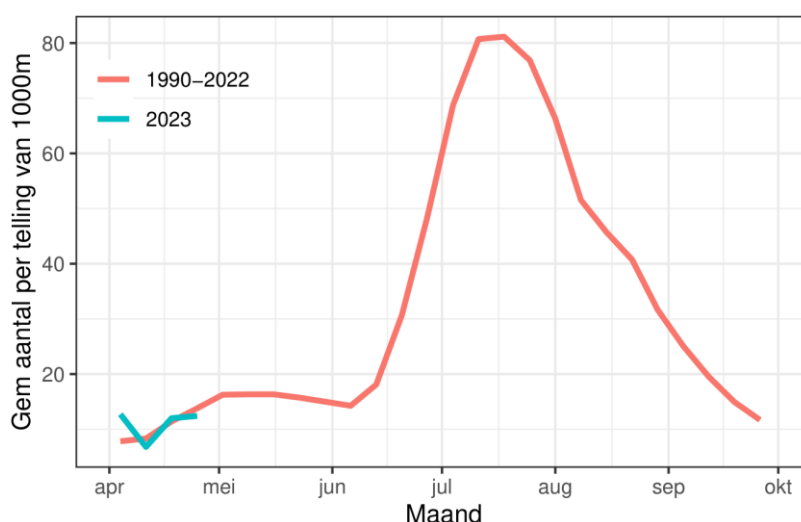
April 2023

Beste teller,

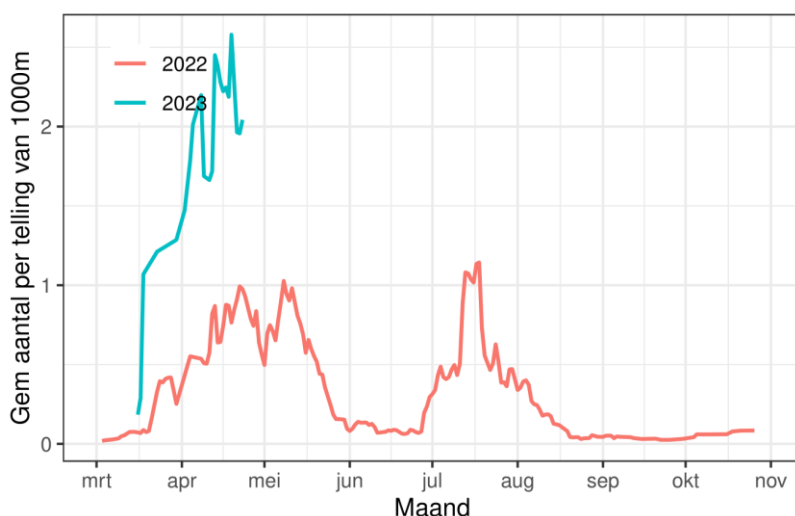
We zijn de afgelopen weken niet verwend met mooi en stabiel voorjaarsweer. Toch vlogen de vlinders gewoon tussen de buien door. En we zijn blij dat onze meetnet invoerapp vanaf nu beschikbaar is. In deze nieuwsbrief vindt u uitleg over de installatie.

Aantal vlinders

Het totaal aantal vlinders komt tot nu toe ruwweg overeen met het gemiddelde van de afgelopen 33 jaar (bovenste grafiek). Voor sommige soorten (b.v. het bont zandoogje) heeft het seizoen door het koele voorjaar wat vertraging opgelopen t.o.v. vorige jaren. Citroenvlinders zijn er dit jaar duidelijk meer dan vorig jaar (zie onderste grafiek). Omdat deze als volwassen vlinder overwinteren kunnen ze bij de eerste zonnestralen vliegen.

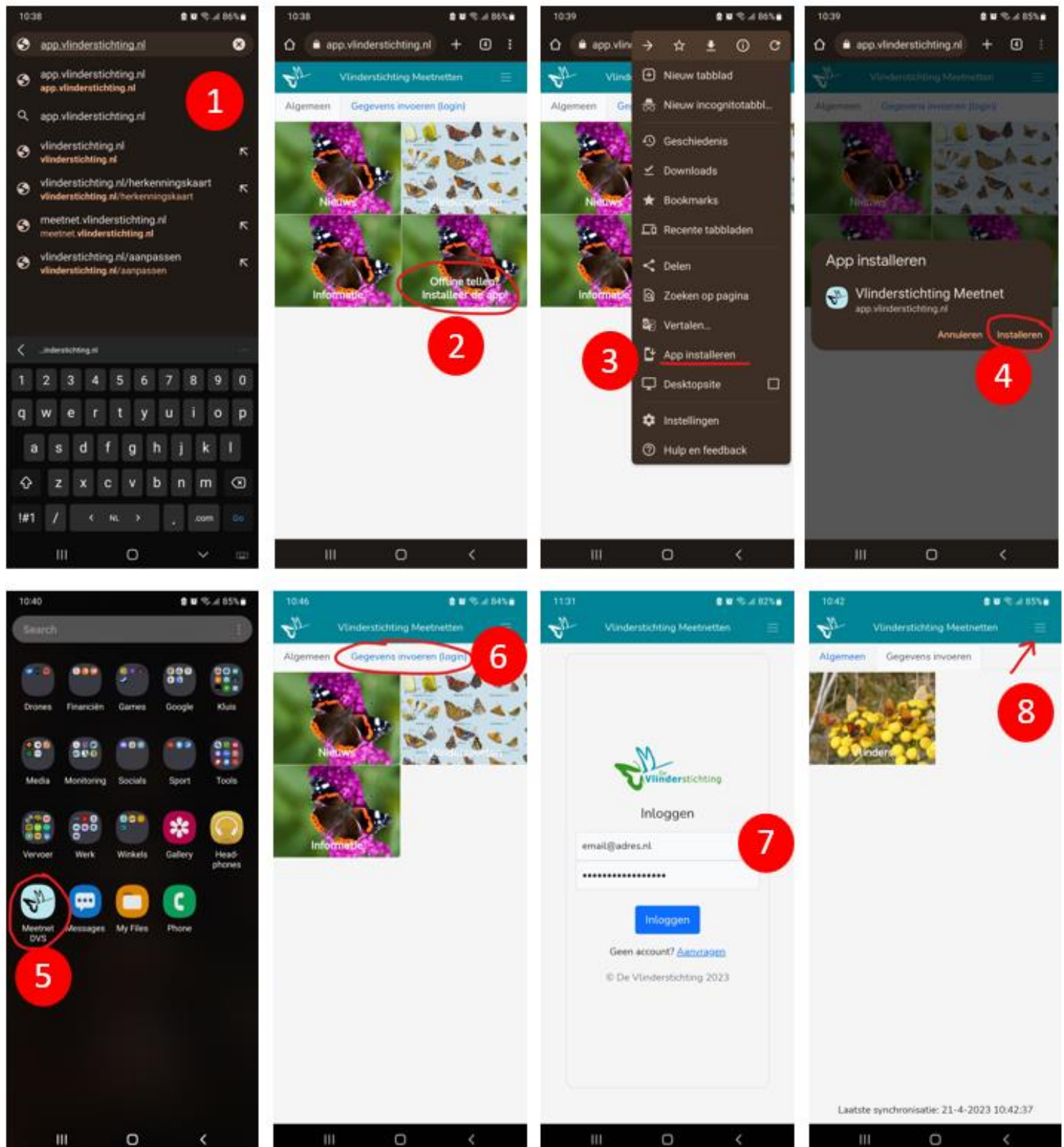
citroenvlinder

App

Eindelijk is het zover: we hebben een eigen app voor de tellingen binnen het meetnet, dus zowel voor de dagvlinders, dagactieve nachtvlinders, libellen, nachtvlinders en hommels. De app is niet te downloaden via de gebruikelijke appstores, maar werkt via uw browser (op android via alle gangbare browsers, op ios voor iphone via Safari).

Wat moet u doen om hem te installeren? Hieronder de plaatjes, op de volgende bladzijde de uitleg.

1. Navigeer in de chrome-browser op de telefoon naar 'app.vlinderstichting.nl'
2. Klik op 'Offline tellen? Installeer de app!' om de app te installeren (inloggen hoeft nog niet)
3. Staat de knop er niet? Klik op de drie puntjes rechtsboven om het menu te openen en installeer de app via 'App installeren'
4. Bevestig de installatie met 'Installeren'
5. Zodra de app geïnstalleerd is komt er een icoon met 'Meetnet DVS', klik hierop om de app te openen
6. Klik op 'Gegevens invoeren (login)' om in te loggen
7. Voer de inloggegevens in voor het meetnet en klik op 'Inloggen'
8. Als het inloggen lukt, zijn de projecten nu zichtbaar (hier maar één project). Voor meer informatie kan via het menu (de drie liggende streepjes rechtsboven) genavigeerd worden naar 'Over deze app'

Afhankelijk van uw telefoon kunnen hier kleine variaties in zijn. Na installatie staat het icoontje voor Meetnet DVS tussen uw andere apps en kunt u zonder opnieuw in te loggen er gebruik van maken. Ook hoeft u geen dataverbinding te hebben, de app werkt offline. Na het openen van de app kunt u kiezen voor uw project, en daarbinnen voor de routes of plots die u telt. Klik op de route en kies 'Bezoek toevoegen' en voer uw gegevens in.

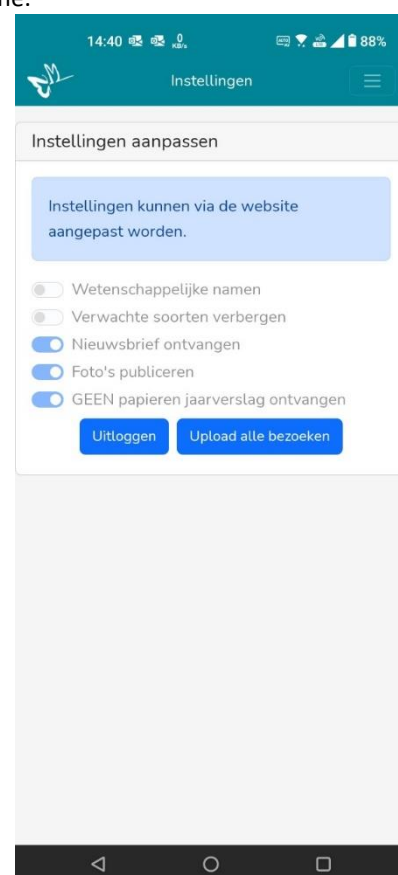
U kunt uw bezoek meteen uploaden of wachten tot u wifi heeft. Om te uploaden drukt u op de drie liggende streepjes rechtsboven, kiest voor instellingen en dan ziet u de mogelijkheid om uw bezoeken te uploaden (zie screenshot hiernaast). Als u het vergeet zal uw telling worden geüpload bij de volgende keer dat u de app start. Het is op dit moment nog niet mogelijk om foto's toe te voegen. Dit staat wel voor een van de komende upgrades op het programma.

Overigens: u kunt 'gewoon' net als vorig jaar blijven invoeren via de website, de app is een extra manier van invoeren, niet een vervanger.

Wachtwoord vergeten

De eerste keer dat u de app gebruikt moet u uw wachtwoord invoeren. Maar wat was dat nou ook alweer? Er zijn wat problemen met de wachtwoordmodule op onze website, maar u kunt ook altijd bellen met De Vlinderstichting via 0317 456346, dan kunnen we u via de telefoon een nieuw wachtwoord geven.

We doen ons best om de wachtwoordmodule weer zo snel mogelijk werkend te krijgen.

Flex-tellingen

In de vorige nieuwsbrief schreven we een stuk over 'lijstjes tellen'

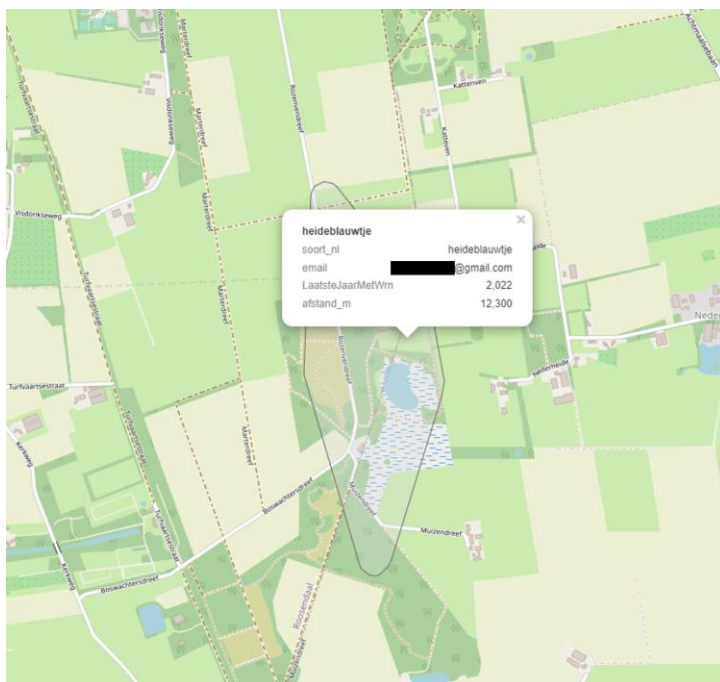
(<https://assets.vlinderstichting.nl/docs/6cce05a7-9c1c-4e66-a667-0fb65fb5b502.pdf>). Bij nader inzien vonden we flex-tellingen een betere term. Maar de manier van werken blijft hetzelfde: je maakt een wandeling, zet de app aan en telt alle vlinders die je ziet. De app houdt bij waar je hoe lang loopt: belangrijke informatie om later te kunnen gebruiken om steeds betere trends te berekenen.

De twee apps zijn:

- De ButterflyCount app: tellingen duren een kwartier (maar je kunt meteen een nieuwe starten) en je kunt hem overal in Europa gebruiken. In meer dan twintig talen beschikbaar, ook in het Nederlands.
- De avimap app van sovon: je mag zo lang tellen als je zelf wilt (maar niet vergeten af te sluiten, anders gaat de app door met de route registreren als je op de fiets of in de auto terugreist). Deze app werkt alleen in Nederland.

Doe eens een kwartiertelling of liveatlas-telling op een ongemonitorde locatie

Iedereen die de afgelopen jaren een vlinderroute of eitelploot heeft geteld vindt bij de email waaraan deze nieuwsbrief is toegevoegd nog een ander bestand. De naam van het bestand bestaat uit je email adres en als extensie html, dus bv. meetnet@vlinderstichting.nl.html. Download dit bestand naar je eigen harde schijf (het valt niet meteen in de meeste email programma's te openen) en open het met je favoriete browser (waarmee je normaal internet bezoekt, dus Edge, Chrome, Firefox e.d.). Je ziet dan een kaartje met de dichtstbijzijnde populatie van een bedreigde vlinder waar geen vlinderroute ligt. Linksboven kun je de achtergrondkaart wijzigen. Door op het vlak te klikken krijg je de soortnaam te zien, alsmede de afstand in meters tot die populatie:

In dit geval is de dichtstbijzijnde ongemonitorde populatie er een van het heideblauwtje. Die is er nog in 2022 gezien en ligt 12,3 km van de route van deze teller (het Amerikaanse programma schijft 12.300m als 12,300 en het jaartal als 2,022 i.p.v. 2022).

Omdat we niet van iedereen de exacte adresgegevens hebben, is dit de afstand tot het gemiddelde van de coördinaten van je routes. Heb je maar één route dan is dit je route, heb je er meer dan één dan ligt deze plek midden tussen je routes in.

Sommige ontvangers van deze nieuwsbrief tellen geen route. Voor hen ontbreekt de kaart.

Routeveranderingen in het meetnet

Je zult vast wel hebben gezien dat je bij de eerste keer als je weer een telling invoert een extra scherm krijgt na het waarnemen scherm. Help, wat is dat nou weer... Geen paniek, hier leggen we het uit. De toelichting bij routeveranderingen vind je op pagina 11 van de handleiding.

Als je voor de eerste keer gaat tellen in een jaar is het goed te noteren of er aanzienlijke wijzigingen t.o.v. vorig jaar in beheer, milieuomstandigheden en beplanting/biotoop zijn. Dit soort veranderingen kunnen een groot effect hebben op de vlinders, en moeten daarom goed worden bijgehouden:

- Wijzigingen in beheer, bijvoorbeeld:
 - vorig jaar werd het terrein gemaaid, maar men is overgestapt op runderbegrazing;
 - het heideveld is de afgelopen winter geplagd;
 - er zal worden overgestapt van 'het hele terrein ineens maaien' naar 'af en toe kleine stukken niet meer maaien'.
- Wijzigingen in milieu-omstandigheden, bijvoorbeeld:
 - je loopt een route in een park en de gemeente besluit te stoppen met gif spuiten tegen onkruid;
 - de boer in het perceel dat grenst aan uw route heeft drainage-buizen laten leggen, waardoor de grondwaterstand zal dalen;
- Wijzigingen in beplanting/biotoop, bijvoorbeeld:
 - er is een flink stuk bos gekapt of omgewaaid (zie foto beneden);
 - in het kader van natuurontwikkeling wordt het zomerdijkje waarover je route ligt afgegraven;
 - je route ligt in de berm van een weg en daar zijn de afgelopen winter bomen geplant.

Wat nu als je niets hebt ingevoerd en je wilt het alsnog doen? Geen probleem, dat gaat ook heel makkelijk. Je kunt ze nu achter de route nog vinden: Mijn routes --> ga bij juiste route naar Route informatie --> scroll naar beneden naar routeveranderingen --> klik op het potloodje achter 2023-01-01. Als je op het potloodje klikt zul je zien dat je ook beheer, biotoop en milieu tegelijk kan veranderen.

Zet vlinders op de kaart!

Ons 40-jarig jubileum is in volle gang. Elke maand organiseren we activiteiten in een andere provincie. Neem een kijkje op onze [jubileumpagina](#) om te zien wanneer we bij jou in de buurt zijn.

Een heel speciale actie die we samen met Sovon organiseren is de [LiveAtlas-challenge](#). Help je mee om – letterlijk – onze vlinders en libellen op de kaart te zetten? Zo hopen we na 40 weken alle hokjes van de vlinder- en libellenfiguren ingekleurd te hebben met tellingen! Meedoen kan heel eenvoudig door complete tellingen te doen via LiveAtlas. Je hebt hiervoor een account nodig bij Sovon en de app Avimap. Voor de winnaars hebben we leuke prijzen, zoals vrolijke vlinderstickers, het nieuwe wandelboek en een bootexcursie naar de Weerribben. Lees [hier](#) hoe het werkt. Naast dagvlinders en libellen kun je in de app ook vogels, zoogdieren, reptielen en sprinkhanen tellen.

Meetnet Hommels onderdeel van Netwerk Ecologische Monitoring

We zijn blij dat we met jullie kunnen delen dat vanaf 2023 het Meetnet Hommels onderdeel is van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Daarmee krijgt het meetnet een officiële status, net als bijvoorbeeld het meetnet vlinders en de andere bekende meetnetten. Dat betekent dat vanaf dit jaar de in het Meetnet Hommels verzamelde gegevens ook door het Centraal Bureau voor de Statistiek worden doorgerekend. Waar mogelijk kunnen we aantalstrends gaan berekenen, zoals dat voor de dagvlinders ook gebeurt.

Het Meetnet Hommels loopt nu vijf jaar, 2023 is het zesde jaar. Tot nu toe was het Meetnet Hommels een pilot. Mede dankzij de inzet van alle tellers in die pilotperiode, hebben we nu de stap naar het NEM kunnen maken. Daarvoor willen we uiteraard alle tellers bedanken. En we hopen dat jullie je ook de komende tijd blijven inzetten. Voor de manier van werken heeft dit verder geen gevolgen. Het betekent bijvoorbeeld wel dat er beter naar de validatie van bijzondere meldingen zal worden gekeken.

Hommels tellen in maart en april 2023

Tot nu toe heeft het voorjaar van 2023 nog niet zoveel dagen met goed telweer opgeleverd. In maart was het aantal dagen met geschikte weersomstandigheden nihil. We krijgen weleens vragen of het dan erg is dat een route in maart niet geteld kon worden. Maar ja, de weersomstandigheden hebben we nu eenmaal niet in de hand. Dus het is niet anders. Ook in april was het wat sprokkelen, maar toch hebben we in april al van rond de 200 routes gegevens ontvangen. Dus een deel van de tellers heeft in april toch wel een moment gevonden om een route te tellen. Wel is het nu lastig om over de aantallen tot nu toe al iets te zeggen.

Online hommelscursus voor tellers

Ook dit jaar wordt er weer een online hommelscursus gegeven. Dit jaar wordt de cursus uitgespreid over vier donderdagavonden, elk van ongeveer een uur. Het is een cursus voor beginnende tellers, waarbij de moeilijkheidsgraad steeds wel een stukje oploopt. Het gaat om de volgende avonden met waarschijnlijke indeling van de onderwerpen:

- 25 mei Algemene inleiding bijen en hommels
- 1 juni herkenning van vrouwtjes van de algemene soorten
- 8 juni herkenning van mannetjes van de algemene soorten
- 12 juli ervaringen delen en schaarse hommelssoorten

Elke avond begint om 20:30 uur. De verdeling van de onderwerpen kan mogelijk nog wat veranderen. Aanmelden kan door een bericht te sturen aan meetnethommels@naturalis.nl. Indien je een avond niet kunt, is de cursus voor deelnemers terug te kijken.

Terugkijken Vlaamse hommelscursus voor gevorderden

Afgelopen winter werd een goede opleiding hommels voor gevorderden gegeven door de Vlaamse collega's van Aculea. De links en ook de slides zijn te vinden op <https://aculea.be/studie/determinatie-bijen/hommels>. Directe links naar de twee delen op YouTube:

- [Deel 1 hommelscursus Aculea](#)
- [Deel 2 hommelscursus Aculea](#)

Zonneparken of energietuinen

De komende decennia zal het platteland drastisch veranderen doordat we meer ruimte nodig zullen hebben voor zonneparken die ons voorzien in duurzame, groene stroom. Deze zonneparken bieden ten opzichte van de gangbare intensieve landbouw kansen om bij te dragen aan het oplossen van de biodiversiteitscrisis in ons landschap.

Op dit moment is een groot consortium van onderzoekers en projectontwikkelaars bezig met het ontwikkelen van richtlijnen voor biodiverse zonneparken. De Vlinderstichting werkt daarin samen met Wageningen UR. Een van de doelen is het in kaart brengen welke karakteristieken van zonneparken een positieve bijdrage leveren aan vlinderpopulaties, en hoe de biodiversiteit op zonneparken zich verhoudt tot de biodiversiteit bij voormalig landgebruik (vaak intensieve landbouw) en omliggende natuurgebieden.

Maar dit onderzoek kunnen we natuurlijk niet doen zonder de hulp van tellers! Daarom doen we hier een oproep aan tellers om zich aan te melden voor het tellen van dag- en/of nachtvlinders op een van de 20 zonneparken die in deze studie opgenomen zijn. Voor dagvlinders gaat het om een korte telroute en voor nachtvlinders om een nachtvlindermeetpunt met een LedEmmer. Aanmelden voor een monitoringsroute of een nachtvlindermeetpunt op een van de zonneparken, of eerst meer informatie opvragen, kan via meetnet@vlinderstichting.nl. Voor het nachtvlindermeetpunt wordt er gezorgd voor een LedEmmer in bruikleen.

Er wordt al geteld in de volgende parken: Energietuin Hengelo (Gld), Donkerbroek, Hildenberg, Goes, Haringvliet (alleen dagvlinders). Doe ook mee!

Medetellers gezocht

Al twintig jaar wordt in de volkstuin St. Franciscus in Tilburg een route geteld. De tellers zijn op zoek naar 'jong bloed', dus wie in Tilburg woont en tijd heeft kan contact opnemen met meetnet@vlinderstichting.nl.

Wilt u ook uw ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnet@vlinderstichting.nl.

Contact

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Landelijk Meetnet Vlinders

Chris van Swaay

José Kok, Ingeborg van Es-Boomsluiter, Kars Veling en Kim Huskens

Tel.: 0317 467346

meetnet@vlinderstichting.nl

Hommelmeetnet: Johan van 't Bosch

Meetnethommels@naturalis.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Vlinders. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie Nieuwsbrief abonnement op nee te zetten.